

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A SISTEMULUI STATISTIC NAȚIONAL, ORIZONT 2008-2013

CUPRINS

INTRODUCERE	3
1. INFORMAȚII GENERALE RELEVANTE	5
1.1 Rolul și importanța statisticii oficiale și a Sistemului statistic național	5
1.2 Misiunea, viziunea și valorile Institutului Național de Statistică	7
2. PRINCIPII GENERALE	7
3. PRIORITĂȚI, POLITICI ȘI CADRUL JURIDIC EXISTENT	9
3.1 Necesitatea asigurării unui progres continuu al statisticii oficiale românești	9
3.2 Responsabilitățile instituționale	10
3.3 Parteneriatul interinstituțional	10
3.4 Cooperarea furnizorilor de informații și date primare la îndeplinirea procesului statistic	11
3.5 Relațiile bilaterale cu alte țări	12
3.6 Satisfacerea nevoilor utilizatorilor de date statistice	12
3.7 Finanțarea activităților statistice	13
3.8 Evaluarea obstacolelor și a dificultăților	13
3.8.1 <i>Dificultăți legate de îndeplinirea rolului Institutului Național de Statistică de coordonator al Sistemului statistic național</i>	13
3.8.2 <i>Lipsa personalului necesar realizării cercetărilor statistice al căror număr este în continuă creștere</i>	16
3.9 Noi provocări pentru statistica românească	16
3.10 Adaptarea statisticii românești la noul cadru al cooperării internaționale	18
3.11 Cadru juridic	19
4. DEFINIREA PROBLEMEI	20
5. OBIECTIVE	22
5.1 Obiective strategice ale statisticii românești în perioada 2008 – 2013	22
5.2 Obiective specifice ale statisticii românești în perioada 2008 – 2013	22

6. DIRECȚII DE ACȚIUNE	27
7. REZULTATELE ACȚIUNILOR.....	29
8. REZULTATELE POLITICILOR PUBLICE	34
9. INDICATORI.....	40
10. IMPLICAȚII PENTRU BUGET	41
11. IMPLICAȚII JURIDICE.....	42
12. PROCEDURI DE MONITORIZARE, EVALUARE.....	42
13. ETAPE ULTERIOARE ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE.....	43

INTRODUCERE

Strategia de dezvoltare a Sistemului statistic național, orizont 2008-2013, denumită în continuare *Strategia*, reprezintă un ansamblu de obiective și acțiuni prin care se urmărește, într-o concepție coerentă și integratoare, implicarea tot mai eficientă a statisticii în programele și politicile naționale de dezvoltare economică și socială, în integrarea deplină a statisticii românești în Sistemul statistic european (SSE).

Strategia constituie cadrul de consolidare instituțională, destinat construirii și dezvoltării durabile a capacităților statistice naționale, prin asigurarea resurselor umane și tehnologice, prin adoptarea practicilor manageriale moderne și a standardelor statistice internaționale.

Principalele obiective strategice vizează:

- sporirea și consolidarea încrederii în statistică a furnizorilor de informații și a utilizatorilor de date statistice;
- reunirea, într-un cadru coerent și coordonat, a serviciilor și activităților statistice din structura instituțiilor publice prin constituirea, operaționalizarea și consolidarea Sistemului statistic național (SSN);
- integrarea deplină a statisticii românești în Sistemul statistic european;
- lărgirea sferei de cuprindere a programelor cercetărilor statistice și adaptarea programelor de cercetări la cerințele actuale și de perspectivă ale utilizatorilor de date statistice;
- creșterea, la nivel comparabil cu celelalte țări europene, a calității în statistică, introducerea și monitorizarea managementului calității în statistică;
- îmbunătățirea managementului în cadrul Institutului Național de Statistică (INS), întărirea infrastructurii tehnologice, organizarea și dezvoltarea resurselor umane.

Elaborarea *Strategiei de dezvoltare a Sistemului statistic național, orizont 2008-2013* pornește de la stadiul actual al activității INS – coordonator al Sistemului statistic național - de la misiunile și sarcinile sale, conform normelor legale existente, baza fundamentării viitoarelor obiective ale dezvoltării sale, în concordanță cu cerințele evoluției societății românești.

Strategia este concepută și structurată în concordanță cu premisele strategice ale dezvoltării Sistemului statistic național - orizont 2013, ținând seama de obiectivele

Programului statistic comunitar al Uniunii Europene (UE), precum și de o serie de alte cerințe informaționale ale unor utilizatori interni și externi.

Strategia se elaborează prin consultarea utilizatorilor de date statistice oficiale și a furnizorilor de date.

Consiliul Statistic Național, cel mai important forum de promovare și manifestare a intereselor utilizatorilor de date statistice oficiale la nivel național, ce angrenează în procesul statistic al funcționării Sistemului statistic național reprezentanți autorizați ai principalelor categorii de furnizori, producători și utilizatori de date și informații statistice, analizează și avizează *Strategia de dezvoltare a Sistemului statistic național*.

Concepția și viziunea de ansamblu a *Strategiei* au ca premisă esențială creșterea capacității Sistemului statistic național, în toate componentele sale, de comensurare a stării economice și sociale, a evoluțiilor societății românești.

Una din condițiile necesare funcționării eficiente și eficace a Sistemului statistic național o reprezintă existența unor compartimente statistice independente în cadrul ministerelor, ale căror responsabilități în domeniul statisticii oficiale se amplifică constant după aderarea României la Uniunea Europeană. Această cerință este determinată de obiectivele asigurării bunei guvernări în statistica oficială, atât în plan național, cât și european, și, mai cu seamă, pentru garantarea independenței profesionale și a credibilității Sistemului statistic național.

În acest context, respectarea deplină a principiilor fundamentale ale statisticii oficiale și ale Codului European de Practici în Statistică devine o obligație de prim ordin pentru toți actorii Sistemului statistic național.

1. INFORMAȚII GENERALE RELEVANTE

1.1 Rolul și importanța statisticii oficiale și a Sistemului statistic național

Statistica oficială este una dintre componentele intrinseci ale procesului cunoașterii reprezentând, în același timp, unul dintre pilonii principali ai unei bune guvernări, necesari fundamentării deciziilor la nivel micro și macroeconomic.

Statisticile oficiale obiective, de calitate și furnizate la timp, aliniate la metodologiile internaționale, dau dimensiunea cantitativă a eficienței deciziilor guvernamentale și publice asupra economiei naționale.

Misiunea generală a statisticii oficiale, esențială pentru o societate democratică, este aceea de a asigura date și informații statistice credibile, relevante și oportune, necesare societății în ansamblul ei. Rolul său devine din ce în ce mai important prin asumarea obligațiilor și responsabilităților de comensurare a impactului provocărilor majore cu care se confruntă societatea și de a sprijini eforturile factorilor responsabili în luarea de decizii pertinente, bazate pe cunoaștere și pe disponibilitatea datelor statistice. În acest sens, statistica joacă un rol de prim ordin în asigurarea răspunsurilor adecvate pentru monitorizarea transformărilor din societate, generate de globalizarea piețelor, de presiunile demografice, de schimbările climatice, de interferențele culturale, toate acestea asociate cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale și de comunicație. Mai mult ca oricând, cunoștințele vor fi indispensabile în procesul luării deciziilor, iar informația statistică va reprezenta o componentă prioritară. În viitor va fi necesară dezvoltarea de proiecte care să permită evaluări și cuantificări, prin indicatori statistici, a problemelor privind dezvoltarea durabilă și dezvoltarea rurală, globalizarea, dezvoltarea regională, cercetarea – dezvoltarea, inovarea, competitivitatea, interacțiunea între dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și mediul înconjurător, coeziunea socială, distribuirea fondurilor structurale, efectele participării la Uniunea Economică și Monetară, la Politica Agricolă Comună, ș.a.

Este un fapt cunoscut că politicile adoptate în cadrul Uniunii Europene, cu extindere și asupra politicilor naționale ale Statelor Membre, se bazează pe statistici armonizate. De aceea, unul dintre obiectivele ce se impun, în continuare, constă în adecvarea și adaptarea statisticii naționale la normele și standardele impuse de acquis-ul comunitar în domeniul statistic.

Statistica oficială din România este organizată și funcționează în baza O.G. nr. 9/1992 privind organizarea statisticii oficiale, republicată, cu modificările și completările ulterioare. În viitorul apropiat va fi adoptată *Legea organizării și funcționării statisticii oficiale în România*, iar O.G. nr. 9/1992 va fi abrogată.

Statistica oficială din România cuprinde următoarele structuri:

- *Institutul Național de Statistică*, organ de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, aflat în subordinea Guvernului, finanțat de la bugetul de stat, a cărui organizare și funcționare este reglementată prin H.G. nr. 957/2005, republicată. Activitatea Institutului se desfășoară sub directa coordonare a Secretarului General al Guvernului, conform art. 6 alin. (1) din H.G. nr. 405/2007 privind funcționarea Secretariatului General al Guvernului;
- *Statistici specializate*, sub formă de compartimente, în cadrul unor instituții și autorități publice, coordonate metodologic de Institutul Național de Statistică, conform O.G. nr. 9/1992, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- *Statistica academică*, realizată în cadrul structurilor de învățământ superior și de cercetare.

Potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) din O.G. 9/1992, republicată, cu modificările și completările ulterioare, "*Statistica oficială în România [...] este organizată și coordonată de Institutul Național de Statistică*".

În conformitate cu prevederile art. 6 alin. (1) din proiectul *Legii organizării și funcționării statisticii oficiale în România*, alături de Institutul Național de Statistică și direcțiile teritoriale de statistică, în *Sistemul statistic național* sunt cuprinse oficiile de statistică ale administrației publice centrale, oficiile de statistică ale administrației publice locale și oficiile de statistică ale altor instituții și autorități publice.

Sistemul statistic național reprezintă ansamblul producătorilor de statistici oficiale, reuniți într-o structură coerentă și unitară, care concură la realizarea programelor statistice naționale.

1.2 Misiunea, viziunea și valorile Institutului Național de Statistică

❖ *Misiunea*

În calitate de coordonator al Sistemului statistic național, Institutul Național de Statistică are *misiunea* de a satisface, într-o cât mai mare măsură, nevoile de informare ale tuturor categoriilor de utilizatori de date statistice, prin colectarea, producția și diseminarea de date statistice relevante, corecte, credibile și furnizate la timp, necesare pentru fundamentarea deciziilor privind dezvoltarea economică și socială a țării și pentru cunoașterea realităților societății românești.

❖ *Viziunea*

Statistica românească este orientată în direcția realizării, în următorii zece ani, a unor performanțe metodologice și tehnice funcționale, recunoscute pe plan intern și internațional, situate la un nivel comparabil cu performanțele celor mai avansate institute naționale de statistică din statele membre ale Uniunii Europene.

❖ *Valorile*

Institutul Național de Statistică, prin personalul său, promovează **încrederea și respectul reciproc**, atât în relațiile interne, cât și cu partenerii săi, **integritatea profesională**, prin înalte standarde de calitate și etice, conforme cu principiile fundamentale ale statisticii oficiale, ale Codului European de Practici în Statistică și ale Codului etic al statisticianului, **gândirea inovativă**, prin permanenta îmbunătățire a produselor și serviciilor noastre, precum și **comunicarea și colaborarea** cu furnizorii de date statistice, cu utilizatorii lor și cu ceilalți producători de date statistice, într-o manieră eficace și transparentă, pentru a contribui la conștientizarea și înțelegerea rolului statisticii oficiale.

2. PRINCIPII GENERALE

Strategia de dezvoltare a Sistemului statistic național, orizont 2008-2013 se bazează pe respectarea principiilor fundamentale ale statisticii oficiale: autonomia științifică, relevanța, confidențialitatea, corectitudinea, promptitudinea și punctualitatea, transparența, accesibilitatea, consistența, deontologia statistică și raportul cost-eficiență în producerea de statistici.

➤ **Autonomia științifică**

Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale cuprinși în Sistemul statistic național sunt autorizați să stabilească, pe baza criteriilor riguros științifice, în mod imparțial și independent, fără ingerințe de pe poziții de interes ale administrației publice, partidelor politice, grupărilor etnice, sindicatelor, organizațiilor patronale și ale altor organizații sau persoane fizice, sistemele de indicatori, nomenclatoarele, clasificările, metodologiile, tehnicile de înregistrare, de procesare și de diseminare a datelor statistice.

➤ **Relevanța**

Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt obligați să producă și să disemineze date statistice care să răspundă nevoilor utilizatorilor.

➤ **Confidențialitatea**

Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt obligați să adopte și să asigure, pe întregul parcurs al cercetării statistice, măsuri de protecție a datelor care se referă la furnizorii individuali de date, persoane fizice sau juridice. Confidențialitatea statistică cuprinde, de asemenea, interdicția utilizării datelor statistice colectate în alte scopuri decât cele statistice.

➤ **Corectitudinea**

Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt obligați ca, în colectarea, procesarea și diseminarea datelor statistice, să utilizeze tehnici, metode și proceduri bazate pe standarde profesionale științifice, în așa fel încât rezultatele statistice să reflecte fenomenele sau procesele supuse cercetării, cât mai exact cu putință și la un nivel de acuratețe cât mai aproape de realitate.

➤ **Promptitudinea și punctualitatea**

Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt obligați să asigure minimizarea perioadei dintre colectarea și finalizarea procesului statistic, să publice sau să disemineze datele statistice, conform unui calendar de termene prestabilit.

➤ **Transparența**

Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt obligați să facă cunoscute programele statistice naționale, tehnicile și metodele folosite la elaborarea statisticilor oficiale, măsurile vizând asigurarea calității datelor, protecția

datelor individuale, termenele, condițiile și modalitățile de diseminare a rezultatelor cercetărilor statistice.

➤ **Accesibilitatea**

Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt obligați să faciliteze accesul tuturor utilizatorilor de date statistice, în condiții de egalitate, de simultaneitate și de nediscriminare, la metodele și tehnicile folosite pe parcursul întregului proces statistic, precum și la rezultatele obținute în urma cercetărilor statistice.

➤ **Consistența**

Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt obligați să asigure îndeplinirea criteriilor optime de intercondiționare și coerență între datele statistice obținute de la furnizorii de date și datele statistice procesate, în formă agregată, ce se oferă utilizatorilor.

➤ **Deontologia statistică**

Personalul Institutului Național de Statistică și al celorlalți producători de statistici oficiale este obligat să adopte, să aplice criteriile de etică profesională în conformitate cu Codul European de Practici în Statistică și să contribuie la promovarea culturii statistice.

➤ **Raportul cost-eficiență**

Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt obligați să limiteze solicitările de la furnizorii de date, la nivelul care se justifică prin obiectivul cercetărilor statistice și în condițiile utilizării optime a resurselor disponibile.

3. PRIORITĂȚI, POLITICI ȘI CADRUL JURIDIC EXISTENT

3.1 Necesitatea asigurării unui progres continuu al statisticii oficiale românești

Statistica a înregistrat progrese considerabile și a atins în mai multe domenii calitatea, compatibilitatea și comparabilitatea datelor, în conformitate cu normele și standardele europene, în special ca urmare a Programelor Phare Național și Multibeneficiar. Particularitățile distincte ale statisticii românești, cu un impact mare asupra programelor viitoare, sunt:

- Statistica are o natură funcțională orizontală, facilitând adoptarea deciziilor privind politicile sociale și economice, în condițiile unei economii emergente.
- Există o paletă largă de categorii de utilizatori de date statistice cu cerințe complexe și variate de date și informații statistice.
- Disponibilitatea de personal statistic calificat și bine pregătit reprezintă o condiție peremptorie în dezvoltarea statisticii oficiale și armonizarea la standardele Uniunii Europene.
- Calitatea statisticilor este un criteriu esențial pentru asigurarea credibilității și sporirea eficienței statisticii oficiale.

3.2 Responsabilitățile instituționale

Institutul Național de Statistică exercită următoarele funcții și atribuții:

- coordonarea Sistemului național al statisticii oficiale din România;
- elaborarea sistemului de indicatori statistici, a metodologiilor, metodelor, tehnicilor și standardelor specifice de calcul al indicatorilor;
- armonizarea statisticii naționale cu acquis-ul statistic comunitar în toate domeniile statistice și transpunerea lui în practică și în legislația națională de specialitate;
- asigurarea compatibilității Sistemului statistic național cu sistemele statistice utilizate de organismele statistice ale Organizației Națiunilor Unite și ale altor organisme internaționale, conform obligațiilor asumate;
- organizarea și conducerea cercetărilor statistice referitoare la fenomenele și procesele economico-sociale realizate în conformitate cu programele statistice anuale aprobate prin hotărâri ale Guvernului;
- satisfacerea nevoilor de date și informații statistice ale tuturor categoriilor de utilizatori, precum și furnizarea metodologiilor, a metodelor și tehnicilor folosite la determinarea indicatorilor statistici.

3.3 Parteneriatul interinstituțional

Institutul Național de Statistică colaborează cu toate autoritățile administrației publice centrale și locale, cu celelalte autorități și instituții publice, pentru asigurarea furnizării de date și informații statistice într-un volum cât mai complet, în condiții de calitate și la

timp, necesare fundamentării politicilor economico-sociale naționale și sectoriale, precum și monitorizării evaluării rezultatelor acestor politici.

Valoarea datelor și informațiilor statistice produse prin efortul propriu sau în colaborare cu alte instituții este dată, în primul rând, de modul în care acestea răspund cerințelor utilizatorilor.

Cooperarea și parteneriatul cu alte autorități ale administrației publice centrale și locale urmărește obiectivul utilizării, în condiții de eficiență, a surselor administrative de date ce trebuie atrase în Sistemul statistic național.

În calitate de coordonator al Sistemului statistic național, Institutul Național de Statistică încheie convenții și protocoale de colaborare cu autoritățile administrației publice centrale și locale, cu celelalte autorități și instituții publice.

La rândul lor, direcțiile regionale de statistică dezvoltă o comunicare interinstituțională în cadrul respectivelor regiuni, colaborează cu agențiile de dezvoltare regională și cu alte servicii deconcentrate, iar direcțiile județene de statistică colaborează cu autoritățile administrației publice locale și cu alte instituții publice la nivel local.

3.4 Cooperarea furnizorilor de informații și date primare la îndeplinirea procesului statistic

O condiție sine-qua-non a desfășurării în condiții de calitate, de promptitudine și de eficiență a demersului statistic o constituie cooperarea conștientă a furnizorilor de date și informații primare. Cu cât rata de răspuns a unităților de observare statistică - persoane fizice și juridice - la solicitările serviciului statistic este mai mare, cu atât rezultatele procesului statistic sunt mai relevante și fiabile, răspunzând cerințelor actuale privind calitatea în statistică.

Întrucât, în special în ultima perioadă, Institutul Național de Statistică se confruntă în procesul de colectare a datelor cu o tendință de creștere a ratei de non-răspuns din partea respondenților, se impun, pe de o parte, măsuri și acțiuni coerente și concertate de raționalizare a cererii de informații, urmărind reducerea sarcinii administrative, iar pe de altă parte, de monitorizare a furnizorilor de date, pentru a răspunde cerințelor statisticii oficiale.

3.5 Relațiile bilaterale cu alte țări

Acordurile de cooperare și schimburile de experiență derulate de către Institutul Național de Statistică cu oficiile de statistică ale statelor membre ale Uniunii Europene și ale altor state reprezintă o latură importantă a activității de statistică. În prezent, INS are încheiate peste 20 de protocoale de cooperare care promovează bilateral dezvoltarea diferitelor domenii statistice cu alte țări.

Cooperarea cu institutele naționale de statistică din Europa și de pe alte continente vizează cunoașterea și implementarea celor mai bune practici în domenii, precum: dezvoltarea metodologică, statistica populației, statisticile structurale de întreprindere, infrastructură statistică, etc.

La fel de importante sunt și participările statisticienilor români la diferite programe internaționale de asistență în Balcanii de Vest sau în țări din Asia Centrală.

3.6 Satisfacerea nevoilor utilizatorilor de date statistice

În spiritul obiectivelor formulate în *Strategia privind dezvoltarea sistemului statistic și a activității Institutului Național de Statistică – orizont 2004-2006*, prin activitatea desfășurată, Institutul Național de Statistică asigură datele și informațiile destinate atât fundamentării și evaluării programelor de dezvoltare economică și socială, deciziilor guvernamentale și ale operatorilor economici, informării opiniei publice, cât și procesului complex de integrare a României în structurile europene, în directă relație cu obiectivele Programului Economic de Preaderare al Uniunii Europene.

În acest cadru, Institutul Național de Statistică reușește să facă față creșterii cerințelor privind volumul informațiilor și diversificarea acestuia printr-o gamă mai variată de mijloace: publicații, comunicate de presă, poștă electronică, Internet. Totodată, se asigură și se va asigura promptitudinea în formularea răspunsurilor la solicitările punctuale primite din partea unor autorități ale administrației publice centrale și locale, a altor autorități și instituții publice, a operatorilor economici, a unor institute de cercetare, a mass-media sau a persoanelor fizice. În toate situațiile, INS acționează și va acționa prompt pentru soluționarea cererilor, asigurându-se astfel utilizatorilor posibilitatea de a-și fundamenta propriile proiecte și programe de dezvoltare, pe baza datelor statistice relevante și fiabile.

Prin sistemul de publicații se valorifică fondul de date statistice disponibile, asigurându-se o largă deschidere către opinia publică, către cerințele operatorilor economici, ale

tuturor beneficiarilor de informații statistice, în concordanță cu restructurarea și modernizarea activității statistice.

Institutul Național de Statistică a pus în practică un program cuprinzător de dezvoltare a procesului de diseminare a datelor prin amplificarea, restructurarea, eficientizarea comunicatelor de presă, organizarea conferințelor de presă și a unei prezențe mai active a statisticii în mass-media.

Programul cercetărilor statistice pe anul 2007 a cuprins 95 de cercetări statistice anuale și 59 de cercetări statistice infraanuale, fiind observate aproximativ 3.180.740 de unități, printre care: operatori economici, autorități ale administrației publice și gospodării ale populației. Programul cercetărilor statistice a cuprins, de asemenea, 41 lucrări de sinteză, 9 studii și analize statistice, precum și 94 de publicații statistice. În cursul anului 2007, un important volum de date a fost furnizat organismelor internaționale, în special EUROSTAT.

3.7 Finanțarea activităților statistice

Conform dispozițiilor legale în vigoare, finanțarea activității Institutului Național de Statistică se realizează:

- *din bugetul de stat*: cercetările cuprinse în Programul statistic anual (Programul cercetărilor statistice), inclusiv diseminarea rezultatelor și a publicațiilor statistice aferente acestor cercetări, în limita fondului aprobat;
- *din fonduri externe nerambursabile*: cercetările statistice realizate prin programe Phare și prin alte programe cu finanțare externă vizând alinierea la statisticile europene, precum și o serie de cercetări statistice finanțate parțial de Uniunea Europeană;
- *din venituri proprii*: diseminarea de date și publicații statistice, precum și realizarea unor lucrări statistice la cererea utilizatorilor.

3.8 Evaluarea obstacolelor și a dificultăților

3.8.1 Dificultăți legate de îndeplinirea rolului Institutului Național de Statistică de coordonator al Sistemului statistic național

În exercitarea atribuțiilor sale de coordonare metodologică a Sistemului statistic național, Institutul Național de Statistică a avut numeroase inițiative pentru dezvoltarea unei bune cooperări, realizând peste 55 de convenții și protocoale de colaborare cu

autorități ale administrației publice centrale, precum și cu alte autorități și instituții publice.

Coordonarea metodologică are și va avea în vedere, în primul rând, armonizarea conceptuală, tehnică și operațională a statisticilor produse în cadrul Sistemului statistic național, prin utilizarea unor standarde comune, astfel încât eticheta de „statistică oficială” să constituie o garanție a calității și credibilității datelor puse la dispoziția utilizatorilor. În al doilea rând, această coordonare urmărește scăderea gradului de solicitare a respondenților și eficientizarea utilizării resurselor pentru producerea de statistici.

Dificultățile întâmpinate de Institutul Național de Statistică în îndeplinirea rolului său de coordonator al Sistemului statistic național au fost generate, în mare măsură, de lipsa unor structuri descentralizate, cu atribuții în domeniul statisticii oficiale și, implicit, a resurselor umane necesare.

➤ ***Lipsa structurilor statistice în cadrul autorităților administrației publice centrale și al celorlalte autorități și instituții publice, pentru un parteneriat eficient***

În timp, structurile statistice organizate la nivelul autorităților administrației publice centrale și al celorlalte autorități și instituții publice, în special cele din cadrul ministerelor de linie, au fost desființate. Aceste structuri, în primul rând, trebuie să răspundă nevoilor informaționale ale fiecărei instituții publice în parte, pentru a sprijini procesul de management și cel decizional. Ele au rolul de a colecta și prelucra informația de natură statistică printr-un singur canal, evitând în acest fel multiplicarea surselor și difuzarea de rezultate contradictorii. În al doilea rând, particularitățile tehnice ale unor domenii - agricultura, mediul, sănătatea, finanțele, construcțiile, transporturile, etc. - impun utilizarea unor metode specifice de măsurare și observare, ale căror rezultate pot fi prelucrate statistic. Astfel, prin adăugarea competențelor necesare, ele pot fi în măsură să producă date și informații statistice la standardele impuse de acquis-ul statistic comunitar, mai ales în contextul în care ministerele de linie au responsabilități clare de raportare de date și informații statistice, din domeniul propriu de activitate, către organismele Comisiei Europene.

În aceste condiții, Programul statistic național anual, care se aprobă prin hotărâre de Guvern, reprezintă documentul în baza căruia se organizează toate investigațiile, anchetele și lucrările statistice la nivel național. Până în anul 2005, Programul statistic

național anual (denumit, anterior, Programul cercetărilor statistice - PCS) a cuprins, în exclusivitate, cercetările statistice ce revin în sarcina nemijlocită a Institutului Național de Statistică. Abia din anul 2005, în Programul cercetărilor statistice au fost introduse și anchete desfășurate în colaborare cu Banca Națională a României, cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, cu Agenția Națională pentru Protecția Mediului, cu Administrația Națională a Îmbunătățirilor Funciare R.A. și cu Administrația Națională "Apele Române".

Întrucât în statele membre ale Uniunii Europene programele statistice naționale cuprind totalitatea cercetărilor ce urmează a fi realizate în toate sectoarele economico-sociale, sub coordonarea instituțiilor naționale de statistică este necesar ca, în următorii ani, autoritățile administrației publice centrale, precum și celelalte autorități și instituții publice din țara noastră să-și constituie structuri de statistică adecvate. Personalul din anumite unități statistice ar urma să fie specializat corespunzător în cadrul Centrului Național de Pregătire în Statistică (CNPS), ce funcționează în subordinea Institutului Național de Statistică. Acest obiectiv a fost cuprins, în mod expres, în noul proiect al Legii organizării și funcționării statisticii oficiale în România.

➤ ***Lipsa competențelor statistice din cadrul autorităților administrației publice centrale și al celorlalte autorități și instituții publice***

Una dintre cauzele dispariției structurilor statistice din cadrul instituțiilor publice a fost generată de diminuarea competențelor de natură statistică, fie prin relocarea personalului specializat în alte sectoare de activitate, fie în mod natural, prin ieșirile din sistemul public. Concomitent, interesul pentru statistică s-a diminuat, considerându-se că aceasta, cel puțin în administrația publică, este apanajul exclusiv al Institutului Național de Statistică.

Conștient sau nu, toate autoritățile administrației publice, celelalte autorități și instituții publice, dar nu numai, sunt nevoite să producă și să utilizeze informații cantitative reprezentate numeric sub formă agregată care, în esență, sunt statistici. Îndeosebi în procesul de integrare în Uniunea Europeană, ministerele s-au confruntat cu dificultăți generate de cerințele de raportare a unor date și informații statistice. În lipsa unor sisteme informațional-statistice bine „rodite” și a personalului specializat care necesită resurse financiare și materiale, precum și o bună programare operațională, ministerele s-au îndreptat către Institutul Național de Statistică, pentru a le furniza datele necesare. Institutul Național de Statistică, în schimb, în condițiile în care cerințele respective nu au

fost incluse în programele statistice curente, nu a putut răspunde întotdeauna pe măsura așteptărilor.

O bună practică în acest sens este reflectată de experiența Ministerului Sănătății Publice și a Ministerului Educației și Cercetării care și-au păstrat, în mare măsură, competențe în domeniul statistic, **deși nu sunt cuprinse explicit în Sistemul statistic național.**

Dezvoltarea structurilor specializate în statistică din cadrul autorităților și instituțiilor publice și crearea de competențe statistice în cadrul acestora vor stimula schimbul intens de experiență și, nu mai puțin important, dezvoltarea carierei statisticienilor într-un mediu mai extins și competitiv.

3.8.2 Lipsa personalului necesar realizării cercetărilor statistice al căror număr este în continuă creștere

Institutul Național de Statistică s-a confruntat constant în ultimii ani cu o lipsă acută de personal, față de schema de personal aprobată. Deficitul de personal devine acut în domenii de înaltă specializare, cum sunt cele ale tehnologiei informației, ale statisticii matematice sau ale macro-economiei. Această situație este determinată, pe de o parte, de neatractivitatea salariilor din sistemul statistic și, pe de altă parte, de legislația în vigoare privind organizarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante. Perioada lungă necesară obținerii tuturor avizelor și aprobărilor pentru desfășurarea concursurilor a făcut ca mulți dintre specialiștii care își exprimaseră inițial opțiunea pentru a se încadra în instituție, să se orienteze către alte sectoare de activitate, mai ales din domeniul privat, unde angajarea s-a putut realiza cu un minim de formalități. În aceste condiții, personalul existent a fost obligat la un efort suplimentar, pentru a nu fi pusă în pericol realizarea obligațiilor asumate de statistica oficială, atât pentru alinierea la acquis-ul statistic comunitar și susținerea cu date și informații statistice a negocierilor celorlalte capitole de aderare a României la Uniunea Europeană, cât și pentru satisfacerea utilizatorilor interni.

3.9 Noi provocări pentru statistica românească

Statutul României de membru cu drepturi depline al Uniunii Europene constituie începutul unei noi etape de dezvoltare a Sistemului statistic național românesc. Ea este marcată, pe de o parte, de continuarea procesului de armonizare a Sistemului statistic național la acquis-ul statistic comunitar și, pe de altă parte, de coordonatele și țintele de

dezvoltare a țării în următorii ani, care antrenează creșterea continuă a cerințelor externe și interne de date și informații statistice. Acest context determină provocările Sistemului statistic național în următorii ani:

1. necesitatea amplificării ariilor de acoperire a statisticilor oficiale în domenii care reflectă preocupările prioritare ale Uniunii Europene și, implicit, ale programelor naționale de dezvoltare;
2. creșterea responsabilităților și interesului instituțiilor publice din România în cadrul obligațiilor de raportare, la organismele Uniunii Europene, de date privind evoluția economiei, de a produce, utiliza și disemina date statistice necesare propriilor nevoi, pe plan național, pentru continuarea proceselor de reformă și pentru asigurarea unei dezvoltări stabile și sănătoase, pe termen mediu și lung;
3. dezvoltarea de metodologii statistice adaptate la prioritățile sociale și economice, identificarea de noi surse de date statistice și implementarea de măsuri privind creșterea gradului de integrare și de utilizare a surselor administrative;
4. satisfacerea cerințelor mediului economic și financiar, ale antreprenorilor, ale analiștilor și ale publicului larg de a dispune de date statistice relevante și prompte în diverse domenii de interes, pentru a evalua, într-o manieră predictibilă, climatul economic și social, mediul competițional, oportunitățile de afaceri și riscurile pe care le pot întâmpina, calitatea mediului înconjurător și, nu în cele din urmă, gradul în care așteptările lor sunt confirmate sau nu;
5. realizarea unui echilibru între nevoia de informație statistică și sarcina administrativă a furnizorilor de date, ceea ce implică o construcție instituțională solidă și flexibilă;
6. îmbunătățirea cadrului legal de funcționare și operaționalizare a Sistemului statistic național, pe baza unor principii transparente și bine reglementate, capabil să integreze serviciile specifice statisticii oficiale și să asigure implementarea rapidă a celor mai noi tehnologii, prin reproiectarea de fond a proceselor statistice și prin îmbunătățirea managementului la nivelul sistemului în ansamblu și al fiecăreia dintre componentele lui;
7. atragerea și menținerea în Sistemul statistic național a unui „corp solid” de profesioniști cu diverse specializări: statistică, macro și microeconomie,

matematică, sociologie, tehnologia informației, administrație publică și management și, nu în ultimul rând, limbile de circulație internațională.

3.10 Adaptarea statisticii românești la noul cadru al cooperării internaționale

În perioada 2008-2013, asistența oferită de Uniunea Europeană va căpăta noi dimensiuni și se va baza pe o nouă manieră de abordare, monitorizare și evaluare, sub aspectul eficienței și responsabilizării.

Necesitatea unei cooperări intense este impusă, în primul rând, de obiectivul global de integrare în Sistemul statistic european, care presupune:

- transpunerea în activitatea curentă a acquis-ului statistic comunitar, ținând cont că acesta este o “țintă în mișcare”;
- producția de date statistice trebuie să surprindă fenomene nou apărute, precum: globalizarea, societatea informațională și dezvoltarea durabilă, amplificarea segmentului e-economie și altele;
- participarea pro-activă a statisticii românești în cadrul organismelor europene cu incidență în domeniul statistic, în special în cadrul Comitetului de Program Statistic – CPS - și al grupului de lucru “Statistica” al Consiliului Uniunii Europene;
- pregătirea programelor de activitate multi-anuale în scopul asigurării continuității demersului statistic, identificării și programării resurselor disponibile, corelării resurselor în cadrul obiectivelor și activităților cuprinse în programe, având ca scop satisfacerea nevoilor utilizatorilor de date și informații statistice;
- asigurarea transferului de know-how pentru cât mai multe domenii statistice și pregătirea adecvată a personalului;
- concentrarea pe îmbunătățirea calității statisticii prin transpunerea standardelor adoptate de Oficiul de Statistică al Comunității Europene - EUROSTAT și de statele membre ale Uniunii Europene, cu focalizare pe implementarea managementului calității totale în statistică;
- armonizarea domeniilor orizontale – programarea operațională, coordonarea interinstituțională, tehnologia informației, managementul resurselor umane și

financiare, diseminarea datelor statistice și altele – pentru atingerea obiectivelor strategice.

3.11 Cadrul juridic

Programele statistice reprezintă instrumentul de programare, monitorizare și evaluare, din perspectivă anuală și multianuală, a obiectivelor și acțiunilor prevăzute în cadrul *Strategiei de dezvoltare a Sistemului statistic național, orizont 2008-2013*. Aceste programe au ca scop delimitarea direcțiilor de acțiune pe termen scurt și mediu, în vederea îndeplinirii obiectivelor strategice și a obiectivelor specifice identificate în cadrul *Strategiei*.

Programul cercetărilor statistice 2008 (începând cu anul 2009 - Program statistic anual), aprobat prin hotărârea de Guvern nr. 685/2008 privind aprobarea Programului cercetărilor statistice pentru anul 2008, reprezintă instrumentul de bază prin care Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt autorizați să realizeze colectarea, procesarea, analiza, diseminarea și stocarea datelor statistice oficiale, în vederea asigurării informațiilor necesare utilizatorilor interni, precum și a celor ce decurg din legislația Uniunii Europene și din recomandările altor organizații internaționale.

Cercetările statistice menționate în directive, regulamente și decizii ale Uniunii Europene sunt incluse în Programul cercetărilor statistice.

Programul statistic național multianual (PMA) 2008-2010 (în prezent proiect de hotărâre de Guvern) urmărește dezvoltarea capacității generale a organizației și a structurii Institutului Național de Statistică, cuprinzând măsuri pentru consolidarea Sistemului statistic național și asigurând, în același timp, o extindere în cadrul unor domenii neabordate anterior.

Programul statistic național multianual 2008-2010 are la bază Programul Național de Reforme 2007-2010, Programul Național de Dezvoltare 2007-2013, programele statistice ale Comunităților Europene ce acoperă perioadele 2003-2007 și 2008-2012, precum și Compendiumul Cerințelor Statistice elaborat de Eurostat.

Programul statistic național multianual 2008-2010 este structurat pe șapte domenii transversale și trei domenii sectoriale. Prin activitățile preconizate, domeniile transversale influențează în mod direct dezvoltarea domeniilor sectoriale.

Fiecare domeniu este tratat dintr-o dublă perspectivă: a obiectivelor specifice fiecărui domeniu, în contextul național și internațional actual și, respectiv, a acțiunilor necesare

pentru atingerea obiectivelor specifice. Pentru fiecare domeniu sunt indicate principalele produse din sfera domeniilor statistice și a activităților suport, pentru crearea unei imagini cât mai cuprinzătoare asupra ansamblului rezultatelor așteptate și a resurselor necesare pentru obținerea lor.

4. DEFINIREA PROBLEMEI

Strategia de dezvoltare a Sistemului statistic național, orizont 2008-2013 este o continuare firească a obiectivelor stabilite în *Strategia privind dezvoltarea sistemului statistic și a activității Institutului Național de Statistică – orizont 2004-2006*, ce a fost orientată spre realizarea obiectivului primordial, respectiv aderarea la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, și a vizat:

- implementarea acquis-ului statistic comunitar în statistica națională, pentru armonizarea tuturor metodologiilor de calcul al indicatorilor statistici cu normele europene și pentru asigurarea compatibilității Sistemului statistic românesc cu Sistemul statistic european, precum și cu standardele recomandate de instituțiile de specialitate ale organizațiilor internaționale;
- creșterea gradului de satisfacere a cerințelor utilizatorilor produselor și serviciilor statistice, prin diversificarea sistemelor de indicatori;
- îmbunătățirea managementului calității în statistică;
- facilitarea accesului la rezultatele statistice, prin punerea în practică a noilor tehnologii de diseminare;
- utilizarea mai bună a resurselor disponibile;
- promovarea parteneriatului cu furnizorii și cu utilizatorii datelor statistice;
- participarea la programele de cooperare internațională în domeniul statisticii.

Puncte tari – ținte în mișcare

- Sporirea capacității de investigare și analiză, pentru a pune la dispoziția factorilor de decizie datele statistice necesare atât fundamentării politicilor de dezvoltare economică și socială la nivel național, regional și sectorial, cât și comensurării evoluțiilor înregistrate.
- Perfecționarea tehnologiilor de colectare, prelucrare și analiză a datelor.

- Dezvoltarea și consolidarea fondului național de date statistice, diversificarea și modernizarea mijloacelor de diseminare, asigurându-se satisfacerea cerințelor de informare a utilizatorilor de date statistice, interni și externi: autorități ale administrației publice centrale și locale, alte autorități și instituții publice, operatori economici, instituții de cercetare, sindicate, organizații patronale, organizații neguvernamentale, organizații internaționale sau reprezentanțele acestora în România, persoane fizice, mass-media, ș.a.
- Furnizarea datelor și informațiilor statistice necesare procedurilor de integrare europeană.
- Creșterea credibilității și autorității instituției de statistică prin rigoarea, corectitudinea și relevanța informației produse, bazată pe stimularea perfecționării profesionale și pe stabilitatea cadrelor de conducere, a întregului personal.

Probleme de rezolvat

- *Sistemul statistic național este încă nearticulat, incomplet și marcat de lipsuri în ceea ce privește coordonarea.* În cadrul autorităților administrației publice centrale, al celorlalte autorități și instituții publice, care ar trebui să se constituie în cel de-al doilea pilon așezat la edificiul Sistemului statistic național, au fost desființate compartimentele de statistică. Revitalizarea acestora este absolut necesară, dar va fi un proces greoi și de durată.
- *Creșterea îngrijorătoare a ratelor non-răspunsului în procesul de colectare a datelor.* Aceasta este o problemă de risc major a procesului statistic, cel puțin din două motive: în primul rând, non-răspunsurile se identifică, din păcate, cu precădere la unități mari care au influență importantă asupra rezultatelor, mai ales în condițiile anchetelor prin sondaj, iar în al doilea rând, mijloacele legale de constrângere nu se dovedesc în toate cazurile eficiente.
- *Blocaj prelungit de angajare și promovare a personalului,* determinat de fluctuația ce se menține la cote ridicate, instabilitatea cadrelor tinere, dificultăți în angajarea de personal cu precădere în domeniul tehnologiei informației.

5. OBIECTIVE

5.1 Obiective strategice ale statisticii românești în perioada 2008 – 2013

1. Sporirea și consolidarea încrederii în statistică a furnizorilor de informații și a utilizatorilor de date statistice.
2. Reunirea, într-un cadru coerent și coordonat, a serviciilor și activităților statistice din structura autorităților administrației publice, a celorlalte autorități și instituții publice, prin constituirea, operaționalizarea și consolidarea Sistemului statistic național.
3. Integrarea deplină a Statisticii românești în Sistemul statistic european.
4. Lărgirea sferei de cuprindere a programelor cercetărilor statistice și adaptarea programelor de cercetări la cerințele actuale și de perspectivă ale utilizatorilor de date statistice.
5. Creșterea calității în statistică la un nivel comparabil cu celelalte țări europene, introducerea și monitorizarea managementului calității în statistică.
6. Îmbunătățirea managementului în cadrul Institutului Național de Statistică, întărirea infrastructurii tehnologice, organizarea și dezvoltarea resurselor umane.

5.2 Obiective specifice ale statisticii românești în perioada 2008 – 2013

Nr. crt.	Domeniu de dezvoltare	Obiective specifice	Obiective strategice
Domenii transversale			
1	Dezvoltarea Sistemului statistic național	<ul style="list-style-type: none"> • promovarea implementării Codului European de Practici în Statistică la nivelul tuturor autorităților din structura Sistemului statistic național; • consolidarea rolului Consiliului de Coordonare a Activității de Statistică (Consiliului Statistic Național) în scopul facilitării dialogului dintre utilizatorii, producătorii și furnizorii de date statistice; • modernizarea Sistemului statistic național, prin implementarea principiilor și metodelor moderne de management al proceselor de producție statistică;	1; 2; 3; 5 1; 2 2; 5

Nr. crt.	Domeniu de dezvoltare	Obiective specifice	Obiective strategice
		<ul style="list-style-type: none"> • implementarea unui sistem ierarhic de planificare operațională și bugetară; • înlocuirea planificării anuale cu un nou sistem de planificare orientat către rezultate și bazat pe măsurători credibile ale intrărilor minimale și ale costurilor fiecărui program; • investigarea pro-activă a nevoilor informaționale ale utilizatorilor de date statistice; • dezvoltarea competențelor statistice în oficiile de statistică ale autorităților publice. 	<p>2; 5; 6</p> <p>5; 6</p> <p>4; 5; 6</p> <p>2; 4; 5</p>
2	Managementul calității și optimizarea proceselor operaționale	<ul style="list-style-type: none"> • continuarea implementării sistemului managementului calității totale al sistemului statistic: standarde și indicatori de performanță, criteriile de asigurare a calității; • extinderea întocmirii de rapoarte de calitate pentru cercetările statistice; • creșterea disponibilității datelor, concomitent cu reducerea sarcinii administrative a respondenților; • perfecționarea sistemului de control managerial intern; • punerea în practică a unui sistem fiabil de management al riscurilor; • raționalizarea proceselor operaționale în scopul reducerii costurilor și al creșterii productivității. 	<p>1; 3; 5</p> <p>1; 3; 5</p> <p>1; 4; 5; 6</p> <p>5; 6</p> <p>5; 6</p> <p>5; 6</p>
3	Standardizare statistică	<ul style="list-style-type: none"> • realizarea versiunilor naționale ale Clasificării Activităților din Economia Națională - CAEN Rev.2 și Clasificării Produselor și Serviciilor asociate Activităților - CPSA 2007 și implementarea în sistemul statistic; • creșterea gradului de acoperire a unităților statistice de tip întreprinzători individuali, prin utilizarea informațiilor din noi surse administrative; • implementarea noii clasificări de forme juridice, în vederea asigurării mai clare a evidenței unităților, conform cu Sectoarele Instituționale ale Conturilor Naționale; • standardizarea elementelor de descriere a sistemelor de indicatori statistici. 	<p>2; 3</p> <p>4</p> <p>4; 5</p> <p>1; 5</p>
4	Tehnologia informației	<ul style="list-style-type: none"> • analiza, proiectarea și implementarea de aplicații informatice performante pentru introducerea și procesarea datelor statistice; • introducerea noilor tehnologii de colectare și procesare a datelor statistice, inclusiv prin utilizarea calculatoarelor portabile; • reducerea cheltuielilor și a timpului de procesare a datelor statistice; • realizarea și implementarea de aplicații informatice în tehnologie Web; 	<p>5; 6</p> <p>5; 6</p> <p>5</p> <p>1; 5</p>

Nr. crt.	Domeniu de dezvoltare	Obiective specifice	Obiective strategice
		<ul style="list-style-type: none"> • proiectarea și implementarea unor soluții informatice performante de procesare a datelor statistice din cercetări statistice de mare volum, de tip recensăminte; • extinderea utilizării sistemului de analiză statistică SAS; • îmbunătățirea calității publicațiilor și diversificarea lor; • perfecționarea și modernizarea infrastructurii de IT, dezvoltarea rețelei naționale de calculatoare a Sistemului statistic național; • perfecționarea și modernizarea sistemului de poștă electronică și a accesului la Internet; • perfecționarea protecției privind accesul neautorizat în cadrul sistemului informatic statistic național; • dezvoltarea mediului de acces liber la informații și cunoștințe pentru întregul personal al Institutului Național de Statistică; • automatizarea gestiunii documentelor interne. 	<p style="text-align: center;">5</p> <p>1; 5</p> <p>1; 4</p> <p>4; 5; 6</p> <p>6</p> <p>6</p> <p>6</p> <p>6</p>
5	Cercetare și inovare în statistica oficială	<ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea și punerea în practică a metodelor alternative de colectare a datelor - colectare prin telefon, poștă, Internet, CAPI etc. - pentru reducerea sarcinii de răspuns și pentru creșterea calității datelor colectate; • optimizarea programelor de observare a cercetărilor statistice prin reducerea numărului de variabile solicitate și prin combinarea surselor statistice cu cele administrative; • dezvoltarea și punerea în practică a metodelor de editare automată a datelor, cu precădere în sfera cercetărilor statistice infra-anuale; • dezvoltarea competențelor profesionale pentru creșterea gradului de utilizare a modelelor analitice în lucrările statistice. 	<p>4; 5</p> <p>1; 4; 5</p> <p>5</p> <p>5; 6</p>
6	Perfecționare și competență profesională	<ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea unui sistem modern de educație și pregătire statistică - metode clasice și e-learning - pentru personalul din cadrul oficiilor de statistică ale administrației publice centrale și locale; • dezvoltarea abilităților adecvate ale personalului statistic, în conformitate cu rolurile și responsabilitățile oficiilor de statistică ale administrației publice centrale și locale; • adecvarea planurilor de pregătire în scopul dezvoltării cunoștințelor în domeniul statisticii și al promovării culturii statistice, pentru angajații oficiilor de statistică ale administrației publice centrale și locale; 	<p>1; 2; 3</p> <p>3; 6</p> <p>3; 4; 6</p>

Nr. crt.	Domeniu de dezvoltare	Obiective specifice	Obiective strategice
		<ul style="list-style-type: none"> dezvoltarea parteneriatelor naționale și internaționale în domeniul formării profesionale continue. 	2; 3
7	Cultură statistică și imagine publică	<ul style="list-style-type: none"> dezvoltarea culturii statistice la nivelul întregii societăți; consolidarea imaginii publice a Institutului Național de Statistică. 	3, 6 3, 4, 6
Domenii sectoriale			
8	Producția statistică	<ul style="list-style-type: none"> orientarea producției statistice într-un cadru de programare națională flexibilă și eficace, pe baza unui set de priorități naționale și internaționale și a resurselor disponibile; furnizarea de produse și servicii statistice de calitate, care să corespundă într-o măsură cât mai mare nevoilor informaționale ale utilizatorilor, prin îmbunătățirea metodelor de prelucrare și de estimare a rezultatelor; intensificarea comunicării și dialogului cu furnizorii de date statistice pentru limitarea sarcinii de răspuns a acestora; diversificarea surselor de date administrative și dezvoltarea metodelor de consolidare a datelor din surse statistice și din surse administrative. 	2; 3; 4 1; 5; 6 1; 5 4; 5
9	Diseminarea datelor <i>Publicații</i>	<ul style="list-style-type: none"> îmbunătățirea calității și conținutului publicațiilor statistice având în vedere includerea de analize statistice și de tabele cu date detaliate; definirea unor colecții de publicații specifice - serii - pe domenii socio-economice; perfecționarea continuă a normelor de tehnoredactare și de editare a publicațiilor statistice și a instrumentarului statistic. 	1; 4; 5 1; 4 5
10	Diseminarea datelor <i>Baze de date</i>	<ul style="list-style-type: none"> actualizarea bazelor de date centrale ale Institutului Național de Statistică cu informații care să răspundă cât mai exact cerințelor utilizatorilor interni și externi; asigurarea calității și completitudinii informațiilor existente în bazele de date și metadate ale Institutului Național de Statistică; realizarea de baze de date care să corespundă standardelor necesare schimbului de date cu statele membre ale Uniunii Europene, cu instituțiile europene, cu alte organisme internaționale; dezvoltarea bazelor de date în profil regional. diversificarea canalelor de diseminare electronică prin oferirea de acces on-line la bazele de date statistice. 	1; 2; 3; 5 1; 2; 3; 5 1; 2; 3; 5 1; 2; 3; 5 1; 4
11	Diseminarea datelor <i>Internet</i>	<ul style="list-style-type: none"> îmbogățirea seriilor de timp din baza de date Tempo-online; 	1; 3; 5

Nr. crt.	Domeniu de dezvoltare	Obiective specifice	Obiective strategice
		<ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea bazei de date cu statistici regionale și a accesului on-line la aceasta; • dezvoltarea de facilități de reprezentare în coordonate geografice a informațiilor statistice – aplicații WebGis. 	<p>1; 3; 5</p> <p>1; 5</p>
12	Diseminarea datelor <i>Mass-media</i>	<ul style="list-style-type: none"> • îmbunătățirea relației Institutului Național de Statistică cu mass-media, prin: <ul style="list-style-type: none"> - permanentizarea acțiunilor de informare a ziaristilor specializați în problematica statistică cu privire la noutățile apărute în activitatea statistică; - dezvoltarea culturii statistice a ziaristilor acreditați prin acțiuni de training cu privire la metodologia și producția statistică. 	1
13	Diseminarea datelor <i>Relații cu publicul, servicii informaționale</i>	<ul style="list-style-type: none"> • creșterea gradului de conștientizare a publicului asupra utilității statisticilor oficiale și a acceptării rezultatelor diseminate de producătorii de statistici oficiale; • perfecționarea sistemului de informare on-line. 	<p>1; 5</p> <p>1</p>
14	Diseminarea datelor <i>Biblioteca</i>	<ul style="list-style-type: none"> • creșterea calității serviciilor de bibliotecă bazate pe tehnologiile IT&C, potrivit standardelor contemporane; • crearea unui serviciu Web de informare internă asupra noilor achiziții ale bibliotecii Institutului Național de Statistică; • digitizarea publicațiilor din fondul de bază al bibliotecii Institutului Național de Statistică. 	<p>3; 5</p> <p>2; 5</p> <p>3; 5; 6</p>
15	Servicii suport	<ul style="list-style-type: none"> • dezvoltarea sistemului de evaluare a performanțelor personalului, în scopul administrării flexibile a resurselor umane existente; • instituționalizarea unui sistem de control intern modern, coordonat, clar și coerent, care să asigure eficiența și eficacitatea funcționării organizației, fiabilitatea informațiilor, conformitatea cu legile, regulamentele și politicile interne; • alinierea practicii auditului intern din Institutul Național de Statistică la standardele de audit acceptate pe plan internațional și de bună practică din Uniunea Europeană; • monitorizarea și consilierea sistemelor de management și control pentru dezvoltarea coerentă a acestora, pe baza principiilor și funcțiilor manageriale; • îmbunătățirea politicilor de realizare a funcțiilor manageriale în domeniul resurselor umane. 	<p>5; 6</p> <p>6</p> <p>6</p> <p>6</p> <p>6</p>

6. DIRECȚII DE ACȚIUNE

Nr. crt.	Direcții de acțiune	Obiective strategice
1	– crearea, în baza noii legi a statisticii, a Comitetului Sistemului statistic național – COMSTAT, care va reuni, într-un cadru organizat, reprezentanți ai producătorilor și furnizorilor de date statistice;	1
2	– readaptarea structurii și funcțiilor Consiliului Statistic Național - actualul Consiliu de Coordonare a Activității Statistice - la cerințele utilizatorilor de date statistice;	
3	– editarea de materiale documentare, pentru redarea într-o formă simplă și accesibilă a unor metode și tehnici statistice la dispoziția utilizatorilor și furnizorilor de informații și date statistice primare;	
4	– organizarea de conferințe anuale cu reprezentanți ai furnizorilor, utilizatorilor și ai producătorilor de date pentru evaluarea sistemului statistic prin prisma respectării principiilor de funcționare și a adaptării acestuia la cerințele furnizorilor și utilizatorilor de date statistice;	
5	– intensificarea întâlnirilor cu reprezentanții mass-media pentru a-i atrage în acțiunea de credibilizare a statisticii și de inoculare în societate a unui nivel superior de cultură statistică;	
6	– dezvoltarea unui brand de statistici naționale oficiale;	
7	– utilizarea capacităților Institutului Național de Statistică, în special a Centrului Național de Pregătire în Statistică, pentru formarea de specialiști în domeniile statisticii oficiale;	
8	– extinderea și diversificarea modalităților de diseminare a datelor statistice în format electronic;	
9	– reînnoirea dotării tehnice a Institutului și a standardizării sistemelor de operare la nivel central și teritorial;	
10	– elaborarea lucrărilor privind Portretul statisticii și Istoria statisticii românești.	
11	– crearea arhitecturii Sistemului statistic național, a schemei relațiilor principalelor servicii ale statisticii oficiale incluse în sistem, a responsabilităților și a modului de coordonare;	2
12	– elaborarea normelor și standardelor privind delimitarea activităților statistice ca parte a statisticii oficiale și a celor ce servesc necesităților interne ale autorităților administrației publice centrale, ale celorlalte autorități și instituții publice;	
13	– revizuirea și readaptarea normelor privind confidențialitatea datelor individuale, a sistemului de transmitere a datelor statistice de la un producător statistic la altul, adaptarea programelor statistice anuale la noile condiții ale Sistemului statistic național.	
14	– crearea unui cadru instituțional și organizatoric - Consiliul Statistic Național și Comitetul Sistemului statistic național și structurile interne din cadrul Institutului Național de Statistică - în vederea promovării, eficientizării și credibilizării statisticii naționale și a autorităților statistice comunitare producătoare și furnizoare de statistici oficiale;	3
15	– respectarea standardelor, normelor și bunelor practici europene în procesele utilizate pe plan național și în relațiile cu EUROSTAT, în ceea ce privește colectarea, procesarea și diseminarea statisticii oficiale;	
16	– mobilizarea resurselor interne pentru o bună reputație, pentru un management eficient și pentru întărirea credibilității în statistică;	
17	– asigurarea conformității metodologiei, a metodelor și tehnicilor utilizate pe plan național cu standardele de calitate europene și cu necesitățile utilizatorilor, inclusiv ale EUROSTAT, ale administrației publice, ale celorlalte autorități și instituții publice, ale institutelor de cercetări, ale organizațiilor și societății civile, ale unităților economice și ale publicului în sens larg.	

Nr. crt.	Direcții de acțiune	Obiective strategice
18	– crearea unui sistem statistic al dezvoltării durabile, identificarea surselor de date și punerea în funcțiune a unui sistem pentru obținerea și difuzarea către organismele interesate a datelor statistice pertinente;	4
19	– abordarea și tratarea, în cooperare cu alte instituții, a statisticilor privind societatea informațională, creșterea calității statisticilor existente în acest domeniu și asigurarea comparabilității datelor pe plan internațional;	
20	– adoptarea programului și a indicatorilor statistici privind cercetarea procesului globalizării, al dezvoltării durabile, al dezvoltării rurale și al evaluării statistice a economiei;	
21	– organizarea Recensământului Populației și Locuințelor în anul 2011;	
22	– organizarea Recensământului General Agricol în 2010.	
23	– crearea cadrului organizatoric și funcțional pentru aplicarea conceptului EUROSTAT privind managementul calității statistice pentru toate cercetările statistice;	5
24	<p>– adoptarea și implementarea criteriilor de calitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> o <i>implementarea și generalizarea clasificărilor și nomenclatoarelor adoptate de EUROSTAT și adaptate la specificul național - CAEN Rev.2, Nomenclatorul Serviciilor și Produselor - compatibilizarea clasificărilor și nomenclatoarelor, inclusiv la cerințele Intrastat;</i> o <i>armonizarea sistemului de metadate în cadrul Sistemului statistic național;</i> o <i>introducerea graduală de standarde moderne privind colectarea informațiilor; utilizarea în colectare a procedurilor asistate de calculator - CAPI, CATI;</i> o <i>definirea de standarde ale aplicațiilor informatice în cadrul Sistemului statistic național;</i> o <i>reducerea ratei de non-răspuns și aplicarea metodelor moderne de editare a datelor;</i> o <i>diminuarea sarcinii de răspuns a furnizorilor de informații prin evitarea paralelismelor în cadrul structurii chestionarelor statistice și a solicitărilor de date din Sistemul statistic național;</i> o <i>instruirea întregului personal statistic pentru asimilarea conceptului calității în statistică și a Codului European de Practici în Statistică;</i> o <i>adoptarea de metode eficiente în prelucrarea informațiilor și datelor statistice;</i> o <i>lărgirea și îmbunătățirea sistemului bazelor de date;</i> o <i>actualizarea și introducerea seriilor vechi de date statistice în bazele de date;</i> o <i>introducerea de sisteme de comunicare on-line între bazele de date ale Institutului Național de Statistică și cele ale altor producători de date statistice, precum și pentru principalii utilizatori din sistemul administrației publice.</i> 	
25	– dezvoltarea și actualizarea registrelor statistice, crearea condițiilor de creștere a gradului de valorificare, în scop statistic, a registrelor existente în cadrul autorităților administrației publice centrale;	
26	– utilizarea mai intensă și cu mai multă eficiență a surselor administrative de date, pentru reducerea costurilor informației statistice și pentru îmbunătățirea exhaustivității datelor.	
27	– adoptarea de măsuri pentru recrutarea de personal statistic din tânăra generație și asigurarea stabilității personalului;	
28	– inițierea și punerea în aplicare a unui program de pregătire continuă a personalului în domeniul statisticii oficiale, precum și a criteriilor și modalităților de dezvoltare a carierei.	6

7. REZULTATELE ACȚIUNILOR

- **Dezvoltarea Sistemului statistic național**

- *Programul statistic anual (actualul Programul cercetărilor statistice)*

Programul statistic anual reprezintă instrumentul de bază prin care Institutul Național de Statistică și ceilalți producători de statistici oficiale sunt autorizați să realizeze colectarea, procesarea, analiza, diseminarea și stocarea datelor statistice oficiale, în vederea asigurării informațiilor necesare utilizatorilor interni, precum și a celor ce decurg din legislația Uniunii Europene și din recomandările altor organizații internaționale.

- *Programul statistic național multianual*

Programul statistic național multianual conține măsuri, acțiuni, termene, resurse și responsabilități asumate în cadrul Sistemului statistic național, necesare îndeplinirii obiectivelor strategice, dezvoltării infrastructurii statistice și a procesului statistic în ansamblul său, minimizării sarcinii de răspuns a furnizorilor de date și creșterii gradului de satisfacere a cerințelor utilizatorilor, inițiate sau implementate în perioada acoperită de program.

- *Planul de activități*

Planul de activități reprezintă o detaliere, pe flux tehnologic, a Programului statistic anual, ce include și activitățile specifice de cercetare-dezvoltare în statistica oficială.

- *Acorduri specifice, protocoale și convenții de colaborare*

În cadrul acestor acorduri se vor stabili cu exactitate fluxurile informaționale dintre parteneri, forma de prezentare a datelor, termenele de transmitere, indicatorii care să permită aprecierea calității informațiilor vehiculate - prin aplicarea criteriilor de calitate a datelor administrative, recomandate de Eurostat.

- *Catalog al surselor de date administrative*

Catalogul va oferi informații privind datele de identificare a partenerilor sectoriali și categoriile de informații deținute de aceștia, care prezintă interes din punct de vedere statistic.

- *Sistemul informatic EDI - Electronic Data Interchange*

Acest sistem informatic va permite schimbul reciproc de date între parteneri sectoriali, pe baza unor standarde prestabilite, aliniate la normele europene.

- *Raport privind relațiile cu respondenții*

Raportul se va realiza o dată pe an și va fi o sinteză a problemelor identificate de respondenți și a modului în care acestea au fost soluționate.

➤ *Manual al indicatorilor statistici regionali*

Manualul conține informații privind baza legală, acoperirea, metodele de estimare, sursele de date utilizate, definiții ale indicatorilor, datele disponibile, nomenclatoarele utilizate în Sistemul statistic național și european, termenele de diseminare a datelor, etc.

➤ *Publicații de statistică internațională care să reflecte poziția României în UE și în lume*

• **Managementul calității și optimizarea proceselor operaționale**

➤ *Rapoarte de calitate*

Rapoartele de calitate vor fi realizate conform standardelor europene și vor cuprinde informații referitoare la: relevanță, acuratețe, accesibilitate, claritate, comparabilitate și coerență.

➤ *Raport de sinteză privind calitatea cercetărilor statistice evaluate prin metoda checklist*

Raportul de sinteză urmărește întregul proces de desfășurare a cercetărilor statistice, începând cu stadiul inițial, până la etapa finală. Raportul oferă o măsurare globală a calității cercetărilor, a gradului de acoperire a componentelor de calitate ale Sistemului statistic european și oferă o bază de apreciere a riscurilor potențiale privind aspectele de calitate și de stabilire a măsurilor de îmbunătățire a calității.

➤ *Procedură pentru monitorizarea costurilor pe cercetări statistice*

Procedura are ca scop monitorizarea costurilor pe cercetări statistice utilizând standarde de cost. Monitorizarea costurilor va permite o evaluare finală și ajustarea costurilor în funcție de bugetul aprobat.

• **Standardizare statistică**

➤ *Clasificarea Produselor și Serviciilor Asociate Activităților - CPSA 2008*

CPSA 2008 este o clasificare statistică organizată după structura CAEN Rev.2, care asigură structurarea informațiilor statistice la un nivel de detaliere superior celui din clasificarea pentru activități. Altfel spus, CPSA 2008 ordonează principalele familii de produse și/sau servicii, produse/servicii ce reprezintă rezultatele desfășurării unei activități, pe șase niveluri ierarhic succesive: secțiune, diviziune, grupă, clasă, subclasă și subclasă elementară.

➤ *Versiunea Beta a sistemului de metadate din cadrul Sistemului statistic național*

Versiunea Beta a sistemului de metadate din cadrul Sistemului statistic național este un sistem informațional complex de descriere a datelor și informațiilor statistice oficiale.

- **Tehnologia informației**

- *Aplicații informatice pentru introducerea și procesarea datelor statistice*

Se vor realiza și implementa aplicații informatice pentru fiecare dintre cercetările statistice cuprinse în Programul statistic anual și în Programul de activitate.

- *Strategia de procesare a datelor statistice de mare volum, de tip recensăminte*

Constă în analiza cercetărilor statistice de mare volum, de tip recensăminte, fundamentarea cerințelor informatice necesare în vederea procesării datelor din cercetările statistice de mare volum, fundamentarea adoptării soluțiilor informatice optime - costuri, performanțe, personal implicat - de procesare a datelor statistice.

- *Soluții informatice de colectare a datelor statistice utilizând calculatoare portabile*

Se vor analiza aplicațiile informatice aferente cercetărilor statistice în care raportorul de date statistice este gospodăria populației și persoana.

- *Depozite de date statistice în vederea introducerii metodelor de analiză statistică interactivă*

Se va extinde utilizarea aplicațiilor informatice bazate pe soluții SAS, instruirea statisticienilor în implementarea și utilizarea de proceduri SAS și utilizarea procedurilor SAS de către statisticieni în analiza datelor statistice.

- *Standardizarea proceselor IT*

Urmează a se implementa în cadrul Institutului Național de Statistică, printr-un contract de servicii, principiile ITIL.

- *Strategia de IT a sistemului informatic statistic național*

Se urmărește fundamentarea strategiei IT a Institutului Național de Statistică pe o perioadă de 3 ani, precum și fundamentarea resurselor financiare și umane, în vederea implementării strategiei.

- *Sistem informatic de gestiune automată a documentelor interne*

Sistemul permite administrarea documentelor interne, urmărirea circuitului, reducerea timpului de răspuns, arhivarea și regăsirea facilă a acestora.

- **Cercetare și dezvoltare în statistica oficială**

- *Procedura de colectare a datelor prin poștă*

Reprezintă instrumentul de descriere a etapelor și activităților elementare, a responsabilităților și termenelor, a documentelor și aplicațiilor informatice necesare realizării colectării datelor prin poștă, având ca scop degrevarea personalului direcțiilor teritoriale de statistică de o serie de activități de rutină și mari consumatoare de timp.

➤ *Chestionare statistice și aplicații informatice optimizate*

Acestea constituie noi aplicații statistice, incluzându-le și pe cele informatice, destinate reducerii sarcinii de răspuns a întreprinderilor.

➤ *Aplicații informatice de editare automată a datelor*

Constituie aplicații informatice dezvoltate în sistemul SAS, destinate validării datelor și corectării automate a erorilor de raportare și înregistrare, în scopul reducerii timpului de prelucrare centralizată a datelor.

➤ *Indicatori în profil teritorial calculați prin metode de estimare pe domenii mici*

• **Perfecționare și competență profesională**

➤ *Manualul „Politici multianuale de pregătire profesională continuă”*

Manualul va conține strategia pe termen mediu - 3-5 ani - privind perfecționarea profesională.

➤ *Raport anual privind evaluarea programelor de pregătire profesională*

Raportul va conține analiza cursurilor evaluate cu 100% „foarte bine” pentru toate cele 7 criterii de evaluare - oportunitate, eficiență, înțelegere, relevanță, interes, utilitate, raport teorie/practică.

➤ *Instrumentar de evaluare a calității cursurilor*

Reprezintă un pachet de documente standard aprobate pentru măsurarea calității cursurilor:

- specificația de curs;
- chestionar de evaluare completat de cursant;
- raport de curs.

• **Cultură statistică și imagine publică**

➤ *„Statistica pe înțelesul tuturor”*

Vizează organizarea, sub genericul „Statistica pe înțelesul tuturor”, în cooperare cu mass-media și cu mediile universitare, de serii de dezbateri cu problematică statistică, la care să fie invitați reprezentanți ai diferitelor categorii de utilizatori.

➤ *„Cunoaște România prin statistică”*

Se urmărește organizarea, sub genericul „Cunoaște România prin statistică”, iar la nivel județean „Cunoaște-ți județul prin statistică”, în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării - inspectoratele județene - și cu sprijinul mass-media, a unui concurs național prin care tinerii de nivel liceal să fie stimulați să caute, să interpreteze și să folosească informațiile statistice.

➤ *Noțiuni elementare de statistică în licee*

Se vor iniția demersuri pentru determinarea Ministerului Educației și Cercetării să introducă în planurile de învățământ și în programele analitice la nivelul liceelor economice, cât și la nivelul liceelor de cultură generală, predarea unor noțiuni elementare de statistică; dezvoltarea rețelei de învățământ superior de statistică.

• **Producția statistică**

- *Volumele tematice ale Recensământului Populației și Locuințelor 2011*
- *Baza de date Recensământul Populației și Locuințelor 2011*
- *Populația României la orizontul anului 2050: profil național, teritorial și medii rezidențiale*
- *Manualul anchetei forței de muncă în gospodării - AMIGO, revizuit conform metodologiei UE*
- *Serii de date statistice privind câștigurile salariale și costul forței de muncă, conform clasificării revizuite privind activitățile economice*
- *Recensământul General Agricol*
- *Lista finală de indicatori pentru monitorizarea strategiei de dezvoltare durabilă a României, metodologia de calcul, sursele și furnizorii de date pentru construirea acestor indicatori*
- *Dezvoltarea unui sistem armonizat de indicatori, în vederea asigurării unei mai bune vizibilități, accesibilități și coerențe a principalilor indicatori economici europeni*
- *Inventar al surselor de date administrative*
- *Manual de întocmire a rapoartelor de calitate în profil teritorial*

• **Diseminarea datelor**

- *Baza de date de statistici regionale*

Prin crearea bazei de date regionale se va pune la dispoziția utilizatorilor un volum de informații ce va corespunde cerințelor pieței de informații în plan regional.

➤ *Baza de date Tempo on-line*

Actualizarea și îmbogățirea conținutului bazei de date accesibile via Internet, Tempo on-line, va susține activitatea de diseminare electronică on-line cu acces gratuit, dar și a celei de e-commerce.

➤ *Club de presă „Prietenii statisticii”*

Se dorește constituirea unui cadru formalizat destinat ziaristilor care folosesc în mod curent informațiile statistice, pentru întâlniri colocviale în cadrul cărora să excedă dialogul pur profesional: partide și turnee de șah, manifestări culturale, schimburi de opinii, etc.

• **Servicii suport**

➤ *Ghidul practic de auditare a cercetărilor statistice*

Cuprinde procedurile, instrumentele și documentele specifice activității de auditare a cercetărilor statistice și a proiectelor finanțate din fonduri comunitare.

8. REZULTATELE POLITICILOR PUBLICE

❖ ***Va fi adoptată o nouă lege de organizare și funcționare a statisticii oficiale care să asigure cadrul de dezvoltare pe termen lung a sistemului informațional statistic din România, ca parte a Sistemului statistic european***

Cadrul legal actual, elaborat la începutul anilor '90, a fost modificat prin acte normative succesive pentru a-l adapta circumstanțelor specifice perioadei de preaderare la Uniunea Europeană, ceea ce a determinat, într-o anumită măsură, afectarea omogenității și consistenței sale logice. Evoluția cadrului normativ european a reliefat, în același timp, absența unor accente necesare în ceea ce privește, spre exemplu, structurile și instrumentele de coordonare a Sistemului statistic național, drepturile furnizorilor de date primare, cooperarea și schimbul de date între producătorii de statistici oficiale, metodele de observare statistică, accesul la microdate sau sancțiunile care pot fi aplicate personalului statistic, producătorilor de statistici oficiale sau furnizorilor de date primare. Un argument la fel de important îl constituie statutul de stat membru al Uniunii Europene, care impune revizuirea cadrului legal în sensul armonizării sale complete cu legislația europeană și cu practicile sistemelor statistice naționale ce fac parte din Sistemul statistic european, conferindu-i un fundament solid pentru dezvoltarea durabilă a sistemului informațional statistic din România.

Noua lege a statisticii oficiale din România are menirea de a construi cadrul instituțional ce va permite o abordare programatică și predictibilă a producției statistice, pe baza unor principii mai clare, astfel încât cerințele de date și informații statistice să fie prioritizate, resursele disponibile să fie eficient utilizate, investind în același timp în creșterea competențelor profesionale, în dezvoltarea de noi metodologii și în integrarea noilor tehnologii informaționale.

O altă coordonată de maximă importanță a noii legi constă în deschiderea posibilității de dezvoltare a statisticilor departamentale, prin descentralizarea progresivă a atribuțiilor de producție și diseminare a statisticilor oficiale. În acest fel, centrul de greutate se va deplasa de la colectarea datelor spre valorizarea rezultatelor, prin studii și analize mai aprofundate.

❖ Cererea de date și informații statistice se va amplifica constant, pe fondul priorităților europene și naționale în domeniul statisticii

Necesitatea de a dispune de date și informații statistice se extinde permanent la nivelul întregii administrații publice, în special la cel al ministerelor de linie și în contextul obligațiilor de raportare la organismele europene. În același timp, procedurile de elaborare a strategiilor și programelor de dezvoltare în diverse domenii presupun utilizarea de date statistice pentru evaluarea stării de facto la un anumit moment, a progreselor înregistrate și a impactului acestora.

Nevoile informaționale sunt din ce în ce mai mult caracterizate de un grad ridicat de specializare, care impune cunoștințe specifice în domenii, precum: finanțele publice, protecția mediului, agricultură și dezvoltare rurală, sănătate, protecție socială, forță de muncă, educație, justiție, etc. În consecință, producerea de date statistice oficiale nu se va mai putea limita la o singură instituție națională sau la un grup restrâns de autorități naționale, ceea ce va antrena, firesc, nevoia de creștere a competențelor statistice în administrația publică.

❖ Vor fi puse în aplicare metode și practici de evaluare a necesităților utilizatorilor de date și informații statistice față de capacitatea Sistemului statistic național de a le satisface

Comunicarea pro-activă, dialogul și parteneriatul deschis în cadrul Sistemului statistic național sunt premise cheie ale satisfacerii cerințelor informaționale de natură statistică, ale societății în ansamblul ei. Mecanismele actuale de consultare și de evaluare a necesităților utilizatorilor de date și informații statistice, prin intermediul Consiliului de

Coordonare a Activității Statistice sau al grupelor de lucru comune constituite în baza convențiilor de cooperare cu autoritățile administrației publice, cu celelalte autorități și instituții publice, devin, în mod evident, din ce în ce mai eficace. Cu toate acestea, cerințele firești de producere și difuzare de noi date statistice nu sunt întotdeauna corelate cu resursele Sistemului statistic național și cu capacitatea sa de a răspunde rapid acestor nevoi. În acest sens, pentru buna guvernare în statistica oficială din România va fi necesară implementarea de noi metode și practici de consultare și evaluare a necesităților informaționale care, combinate cu instrumentele de programare operațională și bugetară multi-anuală, vor crea premisele de satisfacere a acestor necesități.

❖ *Funcționarea coordonată a Sistemului statistic național pe baza unui set de reguli care să stimuleze dezvoltarea și consolidarea sa*

Una din condițiile esențiale pentru îndeplinirea responsabilităților instituțiilor publice de a colecta, prelucra, utiliza și disemina date statistice oficiale rezidă în existența unui Sistem statistic național viabil, fiabil și credibil. Dreptul instituțiilor publice de a colecta date individuale în scop statistic este conferit prin lege și prin programele statistice anuale și trebuie exercitat în limitele legale, vizând, în primul rând, evitarea creșterii sarcinii administrative a furnizorilor de date.

Principiile fundamentale ale statisticii oficiale și ale Codului European de Practici în Statistică constituie setul de reguli care trebuie să guverneze activitățile statistice ale Institutului Național de Statistică și ale celorlalți producători de statistici oficiale.

Codul European de Practici în Statistică a fost adoptat de Comitetul de Program Statistic în februarie 2005 și a fost promulgat în Recomandarea Comisiei din 25 mai 2005 privind independența, integritatea și responsabilitatea autorităților statistice naționale și comunitare, după care a fost adoptat în iunie 2005 de Consiliul Miniștrilor Economiei și Finanțelor din Uniunea Europeană. El definește 15 principii-cheie în domeniile mediului instituțional, în cele ale proceselor și produselor statistice la care producătorii de statistici oficiale din Uniunea Europeană trebuie să adere. De asemenea, Codul prevede 77 de indicatori de referință pentru monitorizarea modului în care este aplicat în fiecare stat membru.

❖ Cooperarea și parteneriatul între producătorii de statistici oficiale și furnizorii de date vor contribui la identificarea de noi surse de date și la reducerea sarcinii administrative

Utilizatorii datelor statistice, adică societatea în general, are nevoie de informații statistice din ce în ce mai cuprinzătoare, mai detaliate și mai prompte. Anticiparea și satisfacerea acestor nevoi presupun existența unui Sistem statistic național eficient și eficace, în care actorii săi au responsabilitatea producerii de date statistice armonizate și coerente, făcând necesară o strânsă cooperare coordonată nu numai între producătorii de statistici oficiale, dar și între aceștia și furnizorii de date.

Reducerea sarcinii administrative, în care sarcina de răspuns la solicitările statisticii oficiale nu poate fi ignorată, are efecte directe și indirecte asupra creșterii productivității muncii și, în final, asupra creșterii reale a Produsului Intern Brut. În consecință, intensificarea cooperării constructive și transparente între producătorii și furnizorii de date statistice va fi benefică pentru toate părțile implicate, contribuind, în același timp, la creșterea notorietății și credibilității statisticilor oficiale. Astfel, va deveni prioritară necesitatea întăririi rolului structurilor de coordonare a Sistemului statistic național de a facilita dialogul între parteneri. Potrivit proiectului Legii organizării și funcționării statisticii oficiale în România, aceste structuri vor fi: Comitetul Sistemului statistic național - COMSTAT - și Consiliul Statistic Național (actualul Consiliu de Coordonare a Activității Statistice).

Un aport important în acest sens îl are atragerea în sistemul statisticii oficiale a surselor administrative create și întreținute de diverse autorități ale administrației publice. Odată cu implementarea reglementărilor europene în diverse domenii de activitate, calitatea și completitudinea surselor administrative sunt în continuă creștere. Prin urmare, rezultă faptul că acestea au un uriaș potențial pentru a fi utilizate în scopuri statistice, contribuind la reducerea progresivă a sarcinii administrative. În acest sens, va fi necesară includerea în legislația națională a tuturor activităților statistice care vizează nevoile naționale și internaționale de date statistice oficiale, pentru a putea previziona aceste nevoi.

Cooperarea dintre partenerii Sistemului statistic național facilitează, în egală măsură, identificarea de noi surse de date statistice, insuficient exploatate. În plus, alocarea de resurse pentru cercetarea aplicativă în domeniul statisticii oficiale va permite construirea de instrumente performante de colectare a datelor, care le vor înlocui treptat pe cele bazate pe chestionare clasice.

❖ *Procesele statistice vor fi optimizate și calitatea datelor statistice va crește prin introducerea managementului calității totale în statistică*

Calitatea în statistică este definită ca un obiectiv prioritar al sistemului statistic, atât la nivel național, cât și internațional. Toate oficiile de statistică și organismele internaționale și-au creat sisteme proprii sau au asimilat sisteme de management al calității în statistică.

Calitatea în statistică nu trebuie înțeleasă într-un sens limitat, cum ar fi cel al corectitudinii datelor statistice. Ea este o paradigmă mult mai cuprinzătoare, ce acoperă practic toate laturile procesului statistic, de la fixarea obiectivelor și până la evaluarea gradului de satisfacție a utilizatorilor.

Caracteristicile elementare ale calității în statistică sunt:

- relevanța
- acuratețea
- coerența
- comparabilitatea
- punctualitatea
- accesibilitatea

Introducerea **managementului calității totale în statistică** și atingerea indicatorilor de performanță ai Sistemului statistic național presupun o abordare conceptuală comprehensivă, care include:

- Managementul cunoștințelor în interiorul sistemului;
- Managementul relațiilor cu furnizorii și utilizatorii datelor statistice;
- Managementul proceselor statistice;
- Managementul calității produselor și serviciilor statistice;
- Managementul resurselor umane.

Definirea standardelor de calitate și a indicatorilor de performanță, prin care se va evalua gradul de îndeplinire a standardelor de calitate, va stimula inovarea și creativitatea în statistică, contribuind la motivarea personalului statistic și la îmbunătățirea percepției publice asupra statisticii oficiale.

Reproiectarea și optimizarea proceselor operaționale în statistica oficială, în contextul introducerii sistemului managementului calității totale, vor presupune focalizarea

proceselor către client, în urma parcurgerii etapelor tranzitorii: orientarea spre procese și orientarea spre produsul și serviciul statistic.

Funcționarea unui sistem de management al calității totale în statistica oficială este un proces continuu, în care este inclus întregul personal al organizației și, în plus, este condiționat de modul în care sunt coordonate activitățile la nivelul întregului Sistem statistic național. Scopul central îl constituie concertarea activităților și resurselor pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite.

Perioada 2008-2010 este crucială pentru intensificarea eforturilor îndreptate spre reducerea sarcinii administrative a respondenților. În acest scop, va fi necesară extinderea gradului de utilizare, în scop statistic, a surselor administrative, în special a celor fiscale și a celor din sfera asigurărilor sociale. Prin combinarea acestor surse cu datele statistice colectate direct de la respondenți și prin implementarea de modele de editare automată a datelor vor fi create premisele pentru reducerea perioadelor de prelucrare și pentru respectarea angajamentelor referitoare la diseminarea datelor.

❖ **Activitatea de diseminare se va diversifica**

Finalitatea proceselor statistice se regăsește în gradul de satisfacere a cerințelor utilizatorilor de date statistice oficiale. Creșterea gradului de accesibilitate a produselor și serviciilor statistice, în condițiile în care se pune accent pe reducerea intervalului de timp dintre finalizarea rezultatelor și diseminarea lor, înseamnă, pe de o parte, realizarea de noi produse și servicii adecvate nevoilor utilizatorilor și, pe de altă parte, integrarea pe scară largă a tehnologiilor informaționale și de comunicații în procesele de diseminare. În consecință, este necesar ca procesele statistice să fie perfecționate și modernizate, înglobând noi competențe profesionale și tehnice.

Rapidele schimbări ale condițiilor mediului extern impun nevoia de informație statistică diversificată și cuprinzătoare, nevoie care se îndreaptă către producătorii de date statistice oficiale și, implicit, către potențialii furnizori ai datelor primare.

Presiunii exercitate de utilizatorii datelor și informațiilor statistice, atât cei externi, cât și cei interni, i se contrapune, în mod firesc, o contrareacție a producătorilor și furnizorilor de date statistice, determinată de capacitatea Sistemului statistic național de a răspunde acestor solicitări, pe măsura așteptărilor. Astfel, apare ca necesară găsirea formulelor interinstituționale de coordonare și cooperare, prin care aceste nevoi să poată fi anticipate.

În mod indirect însă, *Strategia* contribuie semnificativ la procesul cunoașterii și, ca o consecință, la adoptarea de către factorii responsabili a deciziilor de politică macroeconomică pe termen scurt, mediu și lung.

9. INDICATORI

Prin noul proiect de hotărâre a Guvernului se urmărește să se poată asigura extinderea ariei de cuprindere a statisticii oficiale și asigurarea condițiilor și criteriilor de calitate a statisticii în cadrul sistemului, astfel încât spectrul indicatorilor statistici, ce va fi pus la dispoziția mediului de afaceri prin concentrarea informațiilor relevante din diversele structuri de producători de statistici, să fie mult mai larg și mai orientat spre nevoile de eficientizare a activității operatorilor economici.

Proiectul de hotărâre a Guvernului trasează căile ce vor fi urmate pentru a asigura extinderea mediului de cercetare statistică spre zonele și structurile administrativ-teritoriale și participarea nemijlocită a acestora la obținerea de informații îndeosebi asupra nivelului de trai și a condițiilor de viață, asupra multiplelor și complexelor aspecte ale mutațiilor sociale ce vor avea loc într-o perspectivă apropiată.

În cadrul Sistemului statistic european și, implicit, în cadrul Sistemului statistic național au fost identificate și dezvoltate sisteme integrate de indicatori, pentru monitorizarea evoluției economico-sociale, în care sunt incluși: indicatorii structurali, indicatorii dezvoltării durabile, indicatorii agri-mediu, indicatorii dezvoltării rurale, euroindicatorii, indicatorii regionali și indicatorii de incluziune socială.

În ceea ce privește *indicatorii structurali*, se urmărește extinderea profilelor de calitate la toți acești indicatori, precum și dezvoltarea și implementarea de noi indicatori structurali.

În ceea ce privește *indicatorii dezvoltării durabile* va exista o consultare permanentă cu autoritățile responsabile pentru elaborarea Strategiei de dezvoltare durabilă în România, în vederea alcătuirii unui set adecvat de indicatori pentru monitorizarea acesteia.

După definitivarea Strategiei va fi elaborată o listă de indicatori de dezvoltare durabilă pentru România, pentru monitorizarea Strategiei de dezvoltare durabilă a României, metodologia de calcul, sursele și furnizorii de date pentru constituirea acestor indicatori.

Referitor la *indicatorii agri-mediu* se va elabora metodologia de calcul al indicatorilor de risc pentru produsele de protecția plantelor și se vor stabili acei indicatori care vor fi introduși în cercetarea statistică privind metodele de producție în agricultură.

În ceea ce privește *indicatorii dezvoltării rurale*, se preconizează dezvoltarea unui sistem armonizat de indicatori, în vederea monitorizării dezvoltării rurale. Sistemul va cuprinde indicatori stabiliți la nivel european, ce vor permite o analiză comparativă privind dezvoltarea rurală în statele membre ale UE și va fi identificată metodologia de calcul al indicatorilor armonizați privind dezvoltarea rurală.

Referitor la *euroindicatori*, se urmărește extinderea setului de euroindicatori disponibili și îmbunătățirea monitorizării acestora, urmând a se analiza posibilitatea unei extinderi a seriilor lungi de timp.

Cu ajutorul *indicatorilor regionali* vor fi stabilite modalitățile de valorificare a surselor administrative necesare pentru extinderea numărului de indicatori statistici. Se vor stabili standarde de calitate, prin definirea unui set de indicatori de calitate pentru surse statistice și administrative și prin realizarea unor standarde pentru întocmirea rapoartelor de calitate. În plus, se va implementa, experimental, metoda de estimare pe domenii mici.

În cazul *indicatorilor de incluziune socială* se vor implementa metodologiile de calcul al indicatorilor armonizați în domeniul incluziunii sociale.

10. IMPLICAȚII PENTRU BUGET

Pentru punerea în practică a *Strategiei de dezvoltare a Sistemului statistic național* prin programele statistice multianuale și anuale sunt necesare importante resurse umane, materiale și financiare. Utilizarea lor eficientă trebuie să asigure funcționarea neîntreruptă a întregului Sistem statistic național și implementarea proiectelor de dezvoltare care privesc infrastructura statistică, metodologiile statistice și noile tehnologii informaționale. Prin exercițiile de programare multianuală și anuală se are în vedere stabilirea priorităților informaționale, în conjuncție cu programele statistice ale Comunităților Europene și cu cerințele utilizatorilor interni și externi, astfel încât alocarea resurselor necesare, deseori restrictive, să contribuie la maximizarea rezultatelor așteptate.

Cea mai mare parte a activităților desfășurate în cadrul Sistemului statistic național sunt finanțate de la bugetul de stat și sunt alocate fiecărei autorități și instituții publice cuprinse în programele anuale ale cercetărilor statistice. După aderarea României la Uniunea Europeană, Institutul Național de Statistică are posibilitatea să solicite acoperirea unei părți a cheltuielilor necesare prin programele de finanțare puse la dispoziție de Eurostat - granturi independente.

Resursele umane necesare realizării activităților din sfera statisticii oficiale constituie una dintre problemele cele mai sensibile care, în lipsa unor măsuri pro-active, pot afecta, pe termen mediu și lung, dezvoltarea Sistemului statistic național. Lipsa resurselor umane calificate se resimte cel mai acut în cadrul autorităților și instituțiilor publice cu responsabilități specifice în domeniul statisticii oficiale, dar și în cadrul Institutului Național de Statistică. Crearea compartimentelor de statistică în ministere și în alte autorități publice trebuie să fie puternic susținută prin programele de recrutare, selecție și dezvoltare a personalului, scop în care este necesară amplificarea rolului Institutului Național de Statistică de creare a competențelor necesare, prin intermediul Centrului Național de Pregătire în Statistică.

11. IMPLICAȚII JURIDICE

În vederea programării, monitorizării și evaluării din perspectivă anuală și multianuală a obiectivelor și acțiunilor prevăzute în cadrul *Strategiei de dezvoltare a Sistemului statistic național, orizont 2008-2013*, urmează a fi elaborate și alte documente, înafara Programului cercetărilor statistice 2008 și a Proiectului de hotărâre de Guvern privind Programul statistic național multianual 2008-2010.

Astfel, pentru orizontul de timp 2013, vor fi elaborate următoarele documente care vor sta la baza îndeplinirii obiectivelor stipulate în cadrul *Strategiei de dezvoltare a Sistemului statistic național, orizont 2008-2013*: Programul statistic anual pentru perioada 2009 – 2013 și Programul statistic național multianual 2011-2013.

12. PROCEDURI DE MONITORIZARE, EVALUARE

Comitetul Sistemului statistic național, format din reprezentanți ai producătorilor de statistici oficiale, monitorizează implementarea obiectivelor *Strategiei de dezvoltare a Sistemului statistic național, orizont 2008-2013*, ca și a programelor statistice naționale.

Pe perioada acoperită de *Strategie*, aceasta poate fi actualizată.

Procedurile de monitorizare și evaluare se realizează prin cele două documente-program mai sus menționate: Programul statistic anual, aferent fiecărui an pentru perioada 2009-2013 și Programul statistic național multianual 2008-2010 și 2011-2013.

La sfârșitul fiecărui an, pe parcursul perioadei 2008-2013, **INS** va face o analiză a îndeplinirii obiectivelor și sarcinilor stipulate atât în *Strategie*, cât și în PMA.

13. ETAPE ULTERIOARE ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE

Îndeplinirea obiectivelor stipulate în *Strategia de dezvoltare a Sistemului statistic național, orizont 2008-2013* necesită implicarea întregului ansamblu al producătorilor de statistici oficiale, sub coordonarea directă a INS, principalul producător de statistici oficiale, pentru respectarea principiilor fundamentale ale Codului European de Practici în Statistică, valorificarea surselor administrative, reducerea gradului de încărcare a respondenților și satisfacerea nevoilor utilizatorilor de date statistice.

În primul rând, INS va întreprinde o serie de acțiuni pentru conștientizarea importanței adoptării principiilor Codului European de Practici în Statistică de către toți actorii implicați în procesul statistic.

Proiectul *Legii organizării și funcționării statisticii oficiale în România* stă la baza implementării *Strategiei*. Acest proiect, elaborat în conformitate cu regulamentele și directivele Uniunii Europene privind statisticile europene, vizează în special următoarele obiective:

- a) întregirea și perfecționarea cadrului legal de reglementare a organizării și funcționării statisticii oficiale în România, în scopul armonizării legislației naționale cu legislația europeană în materie și al integrării Sistemului statistic național în Sistemul statistic european;
- b) asumarea și punerea în aplicare a principiilor fundamentale ale statisticii oficiale și ale Codului European de Practici în Statistică;
- c) constituirea, dezvoltarea și coordonarea SSN;
- d) corelarea cerințelor de date statistice la nivel național cu informarea statistică internă asupra activităților curente ale structurilor autorităților și instituțiilor publice centrale și locale;

- e) eficientizarea Sistemului statistic național, prin degrevarea acestuia de sarcinile de acoperire a cerințelor de date și informații statistice, din surse cu caracter administrativ;
- f) asigurarea convergenței, în privința cadrului legal, dintre structurile organizatorice, normele și standardele tehnice și metodologice ale sistemului statistic românesc și cele ale sistemului statistic al Uniunii Europene și, implicit, ale sistemului statistic din statele membre ale UE;
- g) crearea suportului legal pentru desfășurarea procesului statistic pe baza strategiilor de dezvoltare a sistemului și a programelor statistice multianuale și anuale. Elaborarea programelor statistice multianuale este impusă de Sistemul statistic european, reglementat prin Regulamentul Consiliului (EC) nr. 322/1997 din 17 februarie 1997 privind statisticile comunitare, publicat în Jurnalul Oficial L 052 din 22 februarie 1997.

Noua lege a statisticii aduce o multitudine de lucruri noi care incumbă o nouă dimensiune dată actului statistic, prin atragerea întregului ansamblu al producătorilor de statistici oficiale în Sistemul statistic național, dar și prin alte prevederi care converg spre eficientizarea activității statistice, în esență, spre compatibilizarea, sub aspect legal și funcțional, a statisticii românești cu statistica europeană.

Vor fi organizate discuții pe această temă, mai ales prin prisma explicării rolului pe care statistica urmează să îl joace în societate, a rolului Institutului Național de Statistică în conformitate cu noile condiții, implicit a sarcinilor ce revin celor două structuri de bază ale Institutului Național de Statistică, sediul central și unitățile teritoriale. În mod firesc, după adoptarea legii, va fi promovat și un proiect de hotărâre de Guvern care să prevadă modalitățile concrete de funcționare a structurilor componente ale Sistemului statistic național și o nouă structură organizatorică menită să răspundă, într-o mai mare măsură, cerințelor de asigurare a unui flux informațional eficient.